KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 22.08.2005
KOM(2005) 382 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om indrømmelse af en undtagelse i henhold til EF-traktatens artikel 19, stk. 1, forelagt i henhold til artikel 12, stk. 4, i direktiv 94/80/EF om valgret og valgbarhed ved kommunale valg

1. FORMÅLET MED RAPPORTEN

Rådets direktiv 94/80/EF[1] fastsætter de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved kommunale valg for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere[2].

I henhold til direktivets artikel 12, stk. 4, skulle Kommissionen senest den 31. december 1998 og derefter hvert sjette år forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport, hvori den undersøger, om begrundelserne for at give de pågældende medlemsstater tilladelse til at anvende undtagelsesbestemmelser efter EF-traktatens artikel 19, stk. 1, fortsat består, og den skal i givet fald stille forslag om de tilpasninger, der måtte være behov for.

2. STEMMERET OG VALGBARHED VED KOMMUNALE VALG

Enhver unionsborger har valgret og er valgbar ved kommunale valg i den medlemsstat, hvor han eller hun har bopæl, på samme betingelser som denne stats egne statsborgere[3].

Dette er en af de rettigheder, der følger af unionsborgerskabet, der blev indført ved Maastricht-traktaten i 1992. Den særlige ret til at deltage i det politiske liv i den medlemsstat, hvor man har bopæl, er fastsat i EF-traktatens artikel 19.

I henhold til artikel 19, stk. 1, har enhver udenlandsk unionsborger valgret og er valgbar ved kommunale valg i den medlemsstat, hvor han eller hun har bopæl, på samme betingelser som landets egne statsborgere. Denne ret kan udøves med forbehold for de nærmere bestemmelser, som vedtages af Rådet. De nærmere bestemmelser kan omfatte undtagelser, når specifikke problemer i en medlemsstat tilsiger dette.

De nærmere bestemmelser for udøvelse af valgretten og valgbarheden ved valg til kommunale valg blev fastsat i 1994 ved ovennævnte direktiv. Det hedder i artikel 3, at enhver person, der på skæringsdatoen

(a) er unionsborger i henhold til traktatens artikel 17, og som

(b) uden at være statsborger i bopælslandet i øvrigt opfylder de betingelser for valgret og valgbarhed, der i henhold til dette lands lovgivning kræves opfyldt af landets egne statsborgere,

---

1 Rådets direktiv 94/80/EF af 19. december 1994 om fastsættelse af de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved kommunale valg for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere (EFT L 368 af 31.12.1994, s. 38) som ændret ved Rådets direktiv 96/30/EF af 13. maj 1996 (EFT L 122 af 22.5.1996, s. 14) og tilpasset ved tiltrædelsesakten af 16. april 2003 (EUT L 236 af 23.9.2003, s. 334).

2 I det følgende benævnt "udenlandske unionsborgere".

3 Artikel 40 Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (EFT C 364 af 18.12.2000, s. 1).

har valgret og er valgbar ved kommunale valg i bopælslandet efter reglerne i direktivet.

Direktivet giver generelt ikke bopælslandet ret til at forlange, at udenlandske unionsborgere skal have boet en vis tid i landet for at opnå valgret eller blive valgbare, hvis der ikke stilles tilsvarende krav til landets egne statsborgere. Udenlandske unionsborgere anses desuden i sådanne tilfælde at have opfyldt kravet om at have haft bopæl i bopælslandet i en vis tid, hvis de har haft bopæl i andre medlemsstater i et tilsvarende tidsrum, jf. artikel 4, stk. 1.

3. UNDTAGELSER EFTER DIREKTIVETS ARTIKEL 12

Direktivet tillader undtagelser fra de generelle bestemmelser. Undtagelserne skal være begrundet i specifikke problemer i en medlemsstat. Artikel 12, stk. 1, fastsætter, at hvis de unionsborgere i den stemmeberettigede alder, der har bopæl i en medlemsstat, hvori de ikke har statsborgerskab, den 1. januar 1996 udgjorde mere end 20 % af samtlige bosiddende unionsborgere i den stemmeberettigede alder i den pågældende medlemsstat, kan denne, uanset bestemmelserne i direktivet, bestemme:

(a) at valgret er forbeholdt de i direktivets artikel 3 omhandlede vælgere, der har haft bopæl i landet i et nærmere fastsat tidsrum, som dog ikke må overstige én valgperiode for den repræsentative kommunale forsamling

(b) at valgbarhed er forbeholdt de i direktivets artikel 3 omhandlede valgbare personer, der har haft bopæl i landet i et nærmere fastsat tidsrum, som dog ikke må overstige to valgperioder for den repræsentative kommunale forsamling samt

(c) at særlige regler skal gælde for kandidatlisternes sammensætning, bl.a. med henblik på at fremme integreringen af unionsborgere, der er statsborgere i en anden medlemsstat.

I henhold til artikel 12, stk. 2, kan Belgien uanset bestemmelserne i direktivet anvende artikel 12, stk. 1, litra a), på et begrænset antal kommuner, som det indgiver en liste over mindst et år inden det kommunale valg, hvor det agter at benytte sig af undtagelsen.

I direktivets artikel 12, stk. 3, hedder det, at såfremt det i en medlemsstats lovgivning er fastsat, at derboende statsborgere fra en anden medlemsstat har valgret til denne medlemsstats nationale parlament på nøjagtig samme betingelser som medlemsstatens egne vælgere, kan den første medlemsstat uanset dette direktiv undlade at anvende direktivets artikel 6 til 11 på disse statsborgere.

4. ANVENDT UNDTAGELSE

Luxembourg har som den eneste medlemsstat gjort brug af undtagelsesbestemmelsen i artikel 12, stk. 1. Luxembourg indrømmer kun stemmeret til udenlandske unionsborgere, der har haft lovlig bopæl i landet i mindst fem år forud for

ansøgningen om optagelse på valglisten[4]. Med hensyn til valgbarhed stilles der i Luxembourg krav om, at udenlandske unionsborgere skal have været bosat i landet i mindst fem år, før de kan søge om tilladelse til at opstille som kandidat[5].

Kommunalbestyrelsesmedlemmer vælges for seks år[6]. For at opnå stemmeret skal udenlandske unionsborgere således have haft ophold i landet i et kortere tidsrum end valgperioden for den repræsentative kommunale forsamling, og det er derfor i overensstemmelse med direktivet. Det samme gælder opholdets minimumslængde, når der søges om ret til at opstille som kandidat, idet den er kortere end to valgperioder for den repræsentative kommunale formsamling.

Hvad artikel 12, stk. 2, angår, har Belgien aldrig givet meddelelse om lokale myndigheder, på hvilke landet ville benytte sig af undtagelsen.

5. VURDERING AF BEGRUNDELSERNE FOR AT INDRØMME EN UNDTAGELSE

De omstændigheder, der i henhold til artikel 12, stk. 1, skal være til stede, før der kan indrømmes en undtagelse, er, at "de unionsborgere i den stemmeberettigede alder, der har bopæl i en medlemsstat, hvori de ikke har statsborgerskab, [udgør] mere end 20 % af samtlige bosiddende unionsborgere i den stemmeberettigede alder i den pågældende medlemsstat".

Derfor skal det undersøges, om de unionsborgere i den stemmeberettigede alder, der har bopæl, men ikke statsborgerskab i Luxembourg, udgør mere end 20 % af samtlige bosiddende unionsborgere i den stemmeberettigede alder i Luxembourg.

I henhold til artikel 12, stk. 4, andet punktum, skal medlemsstater, der indfører undtagelsesbestemmelser i henhold til stk. 1, meddele Kommissionen alle fornødne oplysninger til begrundelse heraf. Kommissionen har anmodet[7] de luxembourgske myndigheder om at indsende de seneste oplysninger om

– antallet af udenlandske unionsborgere i den stemmeberettigede alder med bopæl i Luxembourg og

– det samlede antal unionsborgere i den stemmeberettigede alder med bopæl i Luxembourg.

I henhold til de indsendte oplysninger var der 133 831 udenlandske unionsborgere med bopæl i Luxembourg. Det samlede antal unionsborgere i den stemmeberettigede alder med bopæl i Luxembourg var 356 274.

Det følger heraf, at andelen af udenlandske unionsborgere i den stemmeberettigede alder i Luxembourg udgjorde 37,6 % af samtlige bosiddende unionsborgere i den stemmeberettigede alder i landet. Denne andel ligger tydeligvis over den grænse på 20 %, der er fastsat i direktivet.

---

4 Artikel 2 i valgloven af 18. februar 2003.
5 Artikel 192 i valgloven af 18. februar 2003.
6 Artikel 186 i valgloven af 18. februar 2003.
7 Ved brev af 30. august 2004.

Med hensyn til undtagelsesbestemmelsen i traktatens artikel 19, stk. 1, og direktivets artikel 12, stk. 2, er situationen i Belgien-som dog endnu aldrig har gjort brug af undtagelsesbestemmelsen – uforandret. Situationen i landet der hænger sammen med nogle meget specielle forhold og hensynet til den balance, der skal findes, fordi landet i henhold til sin forfatning har tre officielle sprog og er opdelt i regioner og sprogsamfund.

6. KONKLUSIONER

Kommissionen konkluderer, at begrundelserne for at give Luxembourg tilladelse til at anvende undtagelsesbestemmelser efter EF-traktatens artikel 19, stk. 1, og direktivets artikel 12, stk. 1, fortsat består.

Kommissionen konkluderer, at begrundelserne for at give Belgien tilladelse til at anvende undtagelsesbestemmelser efter EF-traktatens artikel 19, stk. 1, og direktivets artikel 12, stk. 2, fortsat består.

Kommissionen finder det derfor ikke påkrævet at foreslå tilpasninger.